

Nojoud Ali & Delphine Minoui

*Ik was negen toen
ik moest trouwen*

I.
De rechtbank

2 april 2008

Het duizelt me. Ik heb in mijn hele leven nog nooit zo veel mensen bij elkaar gezien. Op het plein voor het hoofdgebouw van het gerechtshof krioelt het van de mensen. Mannen in pak met stropdas, stapels vergeelde dossiers onder hun arm geklemd. Anderen gekleed in een *zanna*, het lange traditionele gewaad dat wordt gedragen in de dorpjes in het noorden van Jemen. En dan al die vrouwen die schreeuwen en huilen in een onverstaanbaar rumoer. Ik zou graag van hun lippen lezen wat ze willen zeggen, maar hun *nikab*, geheel in kleur met hun lange zwarte jurken, laat van hun gezicht alleen de grote ogen zien. Als granaatappels die op het punt van knappen staan. Ze lijken woedend, alsof een tornado zojuist hun huis heeft verwoest. Ik spits mijn oren.

Ik vang slechts enkele woorden van hun gesprek-

ken op: 'kinderbescherming', 'gerechtigheid', 'mensenrechten'... Ik weet niet zo goed wat het betekent. Een grote kerel bij mij in de buurt, met vierkante schouders, een tulband om zijn hoofd en in zijn hand een plastic tas vol documenten, vertelt aan wie het maar horen wil dat hij hier is om te proberen het land terug te krijgen dat ze van hem gestolen hebben. Oei! Hij was bijna tegen me aan geknald, die man, die als een kip zonder kop rondrent.

Wat een chaos. Het doet me denken aan het Al-Qa plein, dat van de werkloze arbeiders, midden in het centrum van San'a, waar *Aba* het vaak over heeft. Daar is het ieder voor zich. Als je als eerste komt, zodra de eerste zonnestrallen verschijnen, net na de *azan*, de oproep tot het ochtendgebed, sleep je werk voor die dag in de wacht. Die mensen hebben zo'n honger dat ze een hart van steen hebben. Geen tijd om medelijden te hebben met het lot van anderen. Toch zou ik willen dat iemand me bij de hand nam, dat iemand me een vriendelijke blik toewierp. Dat er eindelijk eens naar me wordt geluisterd! Eigenlijk lijk ik wel onzichtbaar. Niemand ziet me. Ik ben te klein voor hen. Ik kom maar tot hun middel. Ik ben pas tien jaar, misschien nog wel jonger, wie zal het zeggen?

Ik had me de rechtbank anders voorgesteld, als een rustige en schone plek. Het grote huis van het Goed tegen het Kwaad, waar alle problemen van de

wereld opgelost kunnen worden. Op de televisie, bij de burens, had ik wel eens rechtbanken gezien, met rechters in lange jurken. Ze zeggen dat zij de mensen kunnen helpen die dat nodig hebben. Ik moet er een zien te vinden, om hem mijn verhaal te vertellen. Ik ben doodop. Ik heb het warm onder mijn sluier. Ik schaam me en ik heb hoofdpijn. Heb ik de kracht om door te gaan? Nee. Ja. Misschien. Het is te laat om rechtsomkeert te maken, hou ik mezelf voor. Het zwaarste is achter de rug. Nu moet ik doorgaan.

Toen ik vanochtend het huis van mijn ouders verliet, heb ik me voorgenomen niet terug te komen voordat ik bereikt had wat ik wilde. Het was precies tien uur.

‘Ga maar brood halen voor het ontbijt,’ zei mijn moeder terwijl ze me 150 rial (ongeveer gelijk aan 60 cent) gaf.

Werktuiglijk bond ik mijn lange, bruine krullen onder mijn zwarte hoofddoek en bedekte mijn lichaam met een bijpassende mantel – de kledij voor Jemenitische vrouwen als ze de straat op gaan. Trillend ben ik gaan lopen, een aantal meters, toen heb ik de eerste minibus genomen die langsreed op de brede straat in de richting van het centrum. Bij de eindhalte ben ik uitgestapt. En ik heb mijn angst overwonnen door voor het eerst van mijn leven helemaal alleen in een gele taxi te stappen.

Er komt geen eind aan het wachten bij de recht-bank. Wie moet ik aanspreken? Opeens ontwaar ik midden in de mensenmenigte een paar onverwachte blikken van verstandhouding. Daar verderop, vlak bij de trap naar de ingang van het grote, beige, betonnen gebouw, nemen drie jongens op plastic sandalen me van top tot teen op. Hun wangen zijn zwart van het stof. Ze doen me denken aan mijn kleine broertjes.

‘Je gewicht voor tien rial!’ roept een van hen me toe, zwaaiend met een oude, gedeukte weegschaal.

‘Thee om je dorst te lessen?’ biedt een ander aan, terwijl hij een mandje dampende glaasjes heen en weer beweegt.

‘Een verse worteljus?’ stelt de derde voor, terwijl hij me zijn charmantste glimlach toewerpt en zijn rechterhand uitsteekt in de hoop op een muntstukje.

Nee, bedankt, ik heb geen dorst. En eerlijk gezegd hoef ik ook niet te weten hoeveel ik weeg! Ze moesten eens weten wat ik hier kom doen...

Ontredderd kijk ik opnieuw op naar al die gezichten van volwassenen die om mij heen lopen. Met hun lange sluiers lijken alle vrouwen op elkaar. Zwarte schaduwen, eerder afschrikwekkend dan aantrekkelijk. In welk wespennest heb ik me gestoken? Hé, daar verderop ontdek ik een man met een wit overhemd en een donker pak, hij komt mijn kant

op. Misschien een rechter... of een advocaat? Kom op, laat ik mijn geluk te beproeven.

‘Meneer, neemt u mij niet kwalijk, ik wil de rechter spreken!’

‘De rechter? Dat is daar, de trap op,’ antwoordt hij terwijl hij me nauwelijks een blik waardig keurt, en hij verdwijnt weer in de massa.

Ik heb geen keus meer. Ik moet hem trotseren, die trap waar ik nu recht voor sta. Het is mijn enige en mijn laatste kans om uit mijn situatie te ontsnappen. Ik voel me vies. Ik moet die traptreden een voor een beklimmen om mijn verhaal te gaan vertellen, door die zee van mensen die steeds groter wordt naarmate ik de entreehal nader. Ik val bijna. Ik grijp me vast. Mijn ogen zijn uitgedroogd van het vele huilen. Ik kan niet meer. Mijn voeten zijn zwaar als ik ze neerzet, eindelijk is daar de marmeren vloer. Ik mag niet instorten. Niet nu.

Op de muren, die zo wit zijn als in een ziekenhuis, herken ik opschriften in het Arabisch. Hoe goed ik ook mijn best doe, ik kan ze niet lezen. Ik moest in het tweede jaar van school af, vlak voordat mijn leven in een nachtmerrie veranderde, en behalve mijn voornaam, Nojoud, kan ik niet veel schrijven. Ik voel me vreselijk ongemakkelijk. Uiteindelijk valt mijn blik op een groepje mannen in olijfgroen uniform en met een kepie op hun hoofd. Dat zijn ongetwijfeld politiemannen. Of soldaten misschien? Een

van hen draagt schuin over zijn borst een kalasjnikov.

Ik huiver. Als ze me zien houden ze me misschien aan. Een klein meisje dat van huis wegloopt, dat hoort niet. Trillend klamp ik me onopvallend vast aan de eerste sluier die ik voorbij zie lopen, in de hoop de aandacht te trekken van de degene die eronder verborgen zit. ‘Kom op, Nojoud,’ beveelt een innerlijk stemmetje. ‘Je bent een meisje, dat klopt. Maar je bent ook een vrouw! Een echte, ook al heb je nog moeite om dat te accepteren.’

‘Ik wil de rechter spreken!’

Twee grote zwartomrande ogen kijken me verbaasd aan. De vrouw die tegenover me staat heeft me niet zien aankomen.

‘Pardon?’

‘Ik wil de rechter spreken!’

Doet ze expres alsof ze me niet heeft begrepen, zodat ze me makkelijker kan negeren, net als de rest?

‘Welke rechter zoek je?’

‘Ik wil gewoon een rechter spreken, meer niet!’

‘Maar er zijn heel veel rechters in deze recht-bank...’

‘Breng me naar een rechter, maakt niet uit welke!’

Ze zwijgt, verrast door mijn vastberadenheid. Of verlamd door mijn schrille stem.

Ik ben een eenvoudige dorpling die in de hoofdstad woont. Ik heb me altijd gevoegd naar de bevelen van de mannen in onze familie. Ik heb altijd geleerd op alles 'ja' te zeggen. Nu heb ik besloten 'nee' te zeggen. Ik ben bezoedeld vanbinnen. Net alsof er een deel van me is afgepakt. Niemand heeft het recht mij te weerhouden van een afspraak met justitie. Het is mijn laatste kans. Ik zal niet snel opgeven. Ook niet die verbaasde blik, even koel als het marmer van de grote hal, of de echo van mijn stem zal me het zwijgen opleggen. Het is na twaalfen. Ik loop al meer dan drie uur wanhopig te dwalen door het doolhof van deze rechtbank. Ik wil de rechter spreken!

'Volg mij!' zegt ze uiteindelijk, en ze gebaart me achter haar aan te lopen.

De deur gaat open naar een gedempte ruimte met bruin tapijt, vol met mensen. Achterin, aan een bureau, is een man met een snor en een fijn gezicht druk bezig een stortvloed aan vragen te beantwoorden die van alle kanten op hem worden afgevuurd. Het is de rechter! Eindelijk! De sfeer is rumoerig, maar geruststellend. Ik voel me veilig. Ik herken de ingelijste foto die op de grootste muur hangt, van 'Amma Alia', 'oom Ali' – zo hebben ze me op school geleerd de president van ons land te noemen, Ali Abdallah al-Saleh, die al meer dan dertig jaar geleiden verkozen is.

Ik ga, net als de anderen, op een van de bruine stoelen zitten die langs de muur staan. Buiten roept de muezzin op tot het middaggebed. Om me heen ontwaar ik gezichten die me bekend voorkomen, of beter gezegd, ogen die ik eerder heb gezien op de binnenplaats. Vreemd genoeg buigen sommige gezichten zich naar me toe. Kijk, ze hebben eindelijk in de gaten dat ik besta! Het werd tijd. Met hernieuwde moed laat ik mijn hoofd tegen de rugleuning rusten en wacht geduldig op mijn beurt.

Als God bestaat, zeg ik tegen mezelf, laat Hij me dan redden. Ik heb altijd mijn gebeden opgezegd, vijf keer per dag. Tijdens de *Aïd*, het feest aan het eind van de ramadan, heb ik altijd mijn moeder en mijn zussen geholpen bij het bereiden van de gerechten. Ik ben best een gehoorzaam kind. Moge God medelijden met mij hebben... In mijn hoofd verdringen allerlei vage beelden elkaar. Ik ben aan het zwemmen. De zee is kalm. Plotseling wordt hij onrustig. In de verte zie ik mijn broer Fares, maar het lukt me niet hem te bereiken. Ik roep hem. Hij hoort me niet. Dus begin ik zijn naam te schreeuwen. Maar de rukwinden trekken me naar achter en werpen me in de richting van de baai. Ik verzet me door mijn handen als propellers te bewegen. Geen sprake van dat ik me laat terugsturen naar het beginpunt. Het gebulder van de golven wordt luider. De baai is nu zo dichtbij. Ik ben Fares uit het oog

verloren. Help! Ik wil niet terug naar Khardji, nee, ik wil er nooit meer heen!

‘Wat kan ik voor je doen?’

Een mannenstem haalt me uit mijn sluimertoe-stand. De stem klinkt ongewoon vriendelijk. Hij hoefde zich niet te verheffen om mijn aandacht te trekken. Het was voldoende om een paar woorden te fluisteren: ‘Wat kan ik voor je doen...’ Eindelijk iemand die me te hulp komt. Ik wrijf in mijn gezicht en herken de rechter met de snor die voor me staat. De mensenmenigte is vertrokken, de ogen zijn verdwenen en de kamer is bijna leeg. Tegenover mijn zwijgen vraagt de man nu: ‘Wat wil je?’

Mijn antwoord laat niet op zich wachten: ‘Een echtscheiding!’

